မာတိကာ

- အမှာစာ ၁၃

၁။ ဦးနှောက်နှင့်အာရုံကြောဆေးပညာ

၁.၁ ဦးနှောက်အစိတ်အပိုင်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ ၁၈
၁.၂ ဂျီစီအက်(စ်) အမှတ်ပေးစနစ် ၂၀
၁.၃ လေဖြတ်ရောဂါ ၂၂
၁.၄ လေဖြတ်ရောဂါ၏ နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများ ၂၄

၂။ ဆေးဝါးဆေးပညာ

၂.၁ ဆေး၏ ခန္ဓာကိုယ်တွင်း သက်ရောက်ပုံ ၃၁
၂.၂ ဇီဝကုထုံးဆေးတို့၏ မော်လီကျူးလား အလေးချိန်နှိုင်းယှဉ်ချက် ၃၂
၂.၃ ဆေးပေးပုံလမ်းကြောင်းကို သက်ရောက်မှုရှိသောအချက်များ ၃၄
၂.၄ ဆေးပေးသည့် အကြိမ်အရေအတွက်ကို သက်ရောက်မှုရှိသောအချက်များ ၃၆
၂.၅ ဆေးအာနိသင်ကို ပြောင်းလဲစေသော အချက်အလက်များ ၃၈
၂.၆ ဆေးတချို့၏ ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများ ၄၀
၂.၇ ဆေးအဆိပ်မသင့်သော်လည်း ဆေးတချို့တွင်ဖြစ်သည့် နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများနှင့် ကုသပုံနမူနာ ၄၂
၂.၈ ဆေးကြောင့်ဖြစ်ပွားသော အသက်ရှူလမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများ ၄၄
၂.၉ ဆေးဖြတ်လျှင် ခံစားရသည့် လက္ခဏာများနှင့် ကုသပုံနမူနာတချို့ ၄၈
၂.၁၀ ယခုခေတ်ကာကွယ်ဆေးများ ၅၀

၂.၁၁ ပိုးသတ်ဆေး၊ ဘက်တီးရီးယားသတ်ဆေးများ၏ လုပ်ဆောင်ပုံ ၅၄
၂.၁၂ ဘက်တီးရီးယားပိုးတို့တွင် ပိုးသတ်ဆေး ရွေးချယ်ပေးပုံ ၅၆
၂.၁၃ ပိုးဝင်ခြင်းရောဂါတို့အတွက် ပိုးသတ်ဆေးပေးကုသချိန် (ကြာမြင့်ချိန်) ၅၈
၂.၁၄ တချို့ရောဂါပိုး၊ ရောဂါတို့အတွက် ကြိုတင်ကာကွယ်သောဆေးများ ၆၀
၂.၁၅ စိတ်ကျရောဂါဆေးများ ၆၂
၂.၁၆ စိတ်ကြွရူးသွပ်ဆေး၊ အိပ်ဆေး/စိတ်ငြိမ်ဆေးနှင့် ဘိန်းအုပ်စုဝင် အကိုက်အခဲပျောက်ဆေးတို့၏ လက္ခဏာများနှင့် ဆေးဆိပ်သင့်လျှင် ခံစားရသည့် လက္ခဏာများ ၆၄
၂.၁၇ NSAIDs အကိုက်အခဲပျောက်ဆေးများ၏ အစာအိမ်နှင့် အူလမ်းကြောင်း သွေးယိုစီးနိုင်ခြေများ ၆၆
၂.၁၈ စတီးရွိုက်လိမ်းဆေးများ၏ ပြင်းအားများ ၆၇
၂.၁၉ ဘီတာလက်တမ်ပိုးသတ်ဆေးများ ၆၈
၂.၂၀ ကပ်ဖလိုစပိုရင် ပိုးသတ်ဆေးများ ၇၀
၂.၂၁ ကွီနိုလုံးနှင့် ဖလူအိုရိုကွီနိုလုံး ပိုးသတ်ဆေးများ ၇၂
၂.၂၂ ဗိုင်းရပ်သတ်ဆေးများ ၇၄
၂.၂၃ မှိုသတ်ဆေးများ ၇၆
၂.၂၄ သွေးပေါင်ကျဆေးများကို နှလုံးအမောဖောက်ရောဂါ၊ နှလုံးပျက်စီးရောဂါ (Heart failure) တွင် အသုံးပြုပုံ ၇၈
၂.၂၅ သွေးပေါင်ကျဆေးများ၏ အာနိသင်သက်ရောက်သောနေရာများ ၈၀
၂.၂၆ သွေးကျဲဆေးနှင့် သွေးမခဲဆေးများ ၈၄
၂.၂၇ ဝမ်းနှုတ်ဆေးများ ၈၆
၂.၂၈ သွေးကင်ဆာဆေးများ၏ အာနိသင်သက်ရောက်ပုံ ၈၈
၂.၂၉ သွေးကင်ဆာရောဂါတွင် အသုံးပြုသော သွေးကင်ဆာဆေးများ ၉၂
၂.၃၀ သွေးကင်ဆာနှင့် ပြန်ရည်ကျိတ်ကင်ဆာတွင် အသုံးပြုသောဆေးများ ၉၄
၂.၃၁ သန္ဓေသားအား ထိခိုက်စေသော ပိုးများ၊ ဆေးများ၊ အရာဝတ္ထုများ ၉၈

၃။ ဟော်မုန်းနှင့် ဆီးချိုဆေးပညာ

၃.၁ ကိုယ်တွင်းဟော်မုန်းများ၏ ထွက်ရှိပုံ၊ လုပ်ဆောင်ပုံ ၁၀၈
၃.၂ လည်ပင်းသိုင်းရွိုက်ဂလန်းအား စစ်ဆေးပုံ ၁၁၀
၃.၃ အမျိုးသမီး မျိုးပွားခြင်း၊ ဓီဝကမ္မဖြစ်စဉ်နှင့် ရာသီသွေးပေါ်ခြင်း ဆက်စပ်ပုံ ၁၁၂
၃.၄ စတီးရွိုက်ဟော်မုန်းဆေး အသုံးပြုမှု များပြားပါက ခံစားရသောလက္ခဏာများ ၁၁၄
၃.၅ အမျိုးအစား-၂ ဆီးချိုရောဂါ၏ ဖြစ်ပွားပုံ ၁၁၆
၃.၆ ဆီးချို၏ နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများ ၁၁၈
၃.၇ ဆီးချိုခြေထောက် ၁၂၀
၃.၈ အင်ဆူလင်ဆေးအမျိုးအစားနှင့် အာနိသင်၊ ကြာချိန် ၁၂၂

၄။ အရိုး၊ အကြော၊ အဆစ်ဆေးပညာ

၄.၁ အဆစ်အမျိုးအစားများ ၁၂၇
၄.၂ လေးဘက်နာရောဂါအမျိုးမျိုးတို့တွင် အဆစ်များ ပျံ့နှံ့ပုံ ၁၂၈
၄.၃ သွေးလေးဘက်နာ (DMARDs) ဆေးများ ၁၂၉
၄.၄ သွေးလေးဘက်နာ (ပစ်မှတ်ထားကုထုံး)ဆေးများ ၁၃၀
၄.၅ သွေးလေးဘက်နာ (ဇီဝကုထုံး) ဆေးများ ၁၃၁
၄.၆ လေးဘက်နာရောဂါတို့တွင် အဆစ်ပြင်ပလက္ခဏာများ ၁၃၂

၅။ သက်ကြီး၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်နှင့် သန္ဓေသားဆေးပညာ

၅.၁ အသက်ကြီးလာလျှင် ခန္ဓာကိုယ်တွင်း ပြောင်းလဲမှုများ ၁၄၀
၅.၂ သက်ကြီးလူနာတို့တွင် ဆေးပေးပုံ ၁၄၂
၅.၃ သက်ကြီးလူနာတို့တွင် အတွေ့ရများသော ဆေးဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများ ၁၄၆
၅.၄ နာတာရှည်ရောဂါသည်အား စောင့်ရှောက်မှုပေးပုံ ၁၄၈
၅.၅ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ချိန်တွင် အရေးကြီးသောရောဂါပိုးနှင့် ရောဂါများ ၁၅၀
၅.၆ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ချိန်တွင် ပိုးသတ်ဆေးအသုံးပြုပုံ(ဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန်) ၁၅၄

၆။ ကင်ဆာဆေးပညာ

၆.၁ ကင်ဆာဖြစ်စေသော အကြောင်းရင်းခံများ ၁၅၉
၆.၂ သွေးကင်ဆာရောဂါတို့တွင် အသုံးများသော သွေးကင်ဆာဆေးများ ၁၆၂
၆.၃ ကင်ဆာဆဲလ် ကြီးထွားပုံနှင့် ကင်ဆာဆေး၏ သက်ရောက်ပုံ ၁၆၄
၆.၄ ကင်ဆာအဆင့်ခွဲခြင်း ၁၆၅
၆.၅ ကင်ဆာရှိမရှိ သွေးတွင်းဓာတ်ခွဲ စမ်းသပ်စစ်ဆေးနိုင်သော ကင်ဆာပြ သွေးတွင်းဓာတ်တချို့အကြောင်း ၁၆၆

၆.၆ နာတာရှည်နာကျင်မှုတွင် ကုသပုံ၊ ပေးသောဆေးများ ၁၆၈
၆.၇ ရင်သားကင်ဆာအဆင့်နှင့် ငါးနှစ်အသက်ရှင်နိုင်ခြေရာခိုင်နှုန်း ၁၆၉
၆.၈ ကင်ဆာနာကျင်မှုများနှင့် ဆေးပေးပုံ ၁၇၀
၆.၉ ဘိန်းအုပ်စုဝင် အကိုက်အခဲပျောက်ဆေးများ ၁၇၃
၆.၁၀ ကင်ဆာဆေးများနှင့် ၎င်းတို့အလုပ်လုပ်ပုံ ၁၇၄
၆.၁၁ နောက်ဆုံးပေါ် ကင်ဆာဆေးတချို့နှင့် ၎င်းတို့အလုပ်လုပ်ပုံ ၁၇၆
၆.၁၂ ဖြိတိန်တွင် အဖြစ်များသော ကင်ဆာများ ၁၇၈

၇။ အထွေထွေဆေးပညာ

၇.၁ ဗီတာမင်များ ၁၈၄
၇.၂ သတ္တုဓာတ်များ ၁၈၆
၇.၃ သွေးတွင်းပါဝင်ပစ္စည်းများနှင့် ၎င်းတို့၏ အသုံးပြုပုံ ၁၈၈
- ရည်ညွှန်းကိုးကားစာအုပ်များ ၁၉၂

၈။ ပုံပြဆေးပညာ

၈.၁ ဦးနှောက်၊ အာရုံကြောဆိုင်ရာ
  - အာရုံကြောစနစ်ဆိုင်ရာ ရောဂါများအား စမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံအဆင့်ဆင့် ၁၉၄
  - ဦးနှောက်၏ ခန္ဓာဗေဒ ၁၉၇
  - လေဖြတ်လူနာအား စမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံအဆင့်ဆင့် ၁၉၈
  - လေဖြတ်ရောဂါ၏ နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများ ၂၀၁
  - ဦးနှောက်၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာ ၂၀၂
  - သူငယ်ပြန်ဦးနှောက် ၂၀၅
၈.၂ အရိုးအကြောအဆစ်ဆိုင်ရာ
  - အရိုးနှင့်ကြွက်သားရောဂါတို့အား စမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံအဆင့်ဆင့် ၂၀၆
  - ဒူးဆစ်၏ အတွင်းဖွဲ့စည်းပုံ ၂၀၉
  - လေးဘက်နာရောဂါအမျိုးမျိုးတို့တွင် အဆစ်များ ပျံ့နှံ့ပုံ ၂၁၀
  - သွေးလေးဘက်နာ (RA) လက် ၂၁၁
၈.၃ ဟော်မုန်းနှင့် ဆီးချိုဆိုင်ရာ
  - အမျိုးအစား-၁ ဆီးချိုရောဂါတွင် ဘီတာဆဲလ်များ ပျက်စီးပုံ ၂၁၂
  - အမျိုးအစား-၂ ဆီးချိုရောဂါ၏ ဖြစ်ပွားပုံ ၂၁၃
  - အင်ဆူလင် အလိုအလျောက် ထုတ်ပေးသောစက်ပုံ ၂၁၅
  - ကွန်ပျူတာဖြင့် အာရုံခံပြီး အင်ဆူလင် အလိုအလျောက် ထုတ်ပေးခြင်း ၂၁၆
  - အင်ဆူလင်ထွက်သော အိုင်းလက်ဆဲလ်များအား အစားထိုးခြင်း ၂၁၇
  - ဆီးချိုခြေထောက် ၂၁၈
  - ဟော်မုန်းရောဂါသည်အား စမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံအဆင့်ဆင့် ၂၂၀
  - ကိုယ်တွင်းဟော်မုန်းများ၏ ထွက်ရှိပုံ၊ လုပ်ဆောင်ပုံ ၂၂၄
  - အမျိုးသမီးမျိုးပွားခြင်း၊ ဓီဝကမ္မဖြစ်စဉ်နှင့် ရာသီသွေးပေါ်ခြင်း ဆက်စပ်ပုံ ၂၂၆
  - စတီးရွိုက်ဟော်မုန်း အသုံးပြုမှု များပြားပါက ခံစားရသော လက္ခဏာများ ၂၂၈
  - ဆီးချိုလူနာအား စမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံအဆင့်ဆင့် ၂၃၀
  - ဆီးချိုရောဂါတွင် မျက်လုံးထိခိုက်ပုံ ၂၃၃
  - ဆီးချိုလူနာအား မျက်လုံးစမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံ၊ မျက်လုံးထိခိုက်ပုံ ၂၃၄
  - ဆီးချိုတွင် မျက်လုံးထိခိုက်ပုံ ၂၃၆
  - အတွင်းတိမ်၊ သွေးတွင်းအဆီများ၍ မျက်လုံးတွင် ပြောင်းလဲခြင်း၊ ဆီးချိုကြောင့် ရက်တီနာ (မျက်လုံး) ထိခိုက်ခြင်း ၂၃၈
  - ဆီးချိုကြောင့် မျက်လုံးထိခိုက်ခြင်း ၂၄၀
  - ဆီးချိုခြေထောက် ၂၄၂
  - သွေးတွင်း HbA_1C ဆီးချိုတိုင်းစက် ၂၄၄
  - ဆီးချိုလူနာတွင် အင်ဆူလင် (Insulin) ထိုးသည့်နေရာတွင် အဆီကျုံ့လှီခြင်း ၂၄၅
  - ဆီးချိုလူနာ၏ နာတာရှည်နောက်ဆက်တွဲပြဿနာများ၊ ဝေဒနာများ ၂၄၆
၈.၄ သွေးနှင့်သွေးဆဲလ်ဆိုင်ရာ
  - သွေးရောဂါတို့အား စမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံအဆင့်ဆင့် ၂၄၈
  - ပင်မဆဲလ်မှ သွေးဆဲလ်များအဖြစ် အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲပုံ ၂၅၂
  - သွေးဆဲလ်များ ၂၅၃
  - G-6-P-D ဝေဒနာရှင်တွင် ရှောင်ရှားရမည့် ဆေးများနှင့် G-6-P-D လူနာ၏ သွေးကားချပ် ၂၅၄

  - သွေးဖြူဉ မက်ခရိုဖေ့ (Macrophage) ခန္ဓာကိုယ်တွင်း ပျံ့နှံ့တည်ရှိပုံ ၂၅၈
  - ပြန်ရည်ကျိတ်ကြီးခြင်း အကြောင်းရင်းများ ၂၆၀
  - သွေးမှ သွေးတွင်းပစ္စည်းများ ခွဲထုတ်ပုံ ၂၆၂
  - သွေးထုတ်များ ၂၆၃
  - သွေးလှူခြင်း၊ သွေးသိုလှောင်ခြင်းအဆင့်ဆင့် ၂၆၄
  - သွေးပြန်ကြောမှ သွေးစုပ်ယူပုံ ၂၆၆
  - သွေးသွင်းခြင်း ၂၆၈
  - သွေးသွင်းခြင်း၏ နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများ ၂၇၀
၈.၅ ကင်ဆာဆိုင်ရာ
  - ကင်ဆာလူနာအား စမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံ ၂၇၂
  - ကင်ဆာဆေးပေးချိန်တွင် ကင်ဆာဆေး၏ ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများ ရှာဖွေပုံအဆင့်ဆင့် ၂၇၆
  - ဗြိတိန်တွင် အဖြစ်များသော ကင်ဆာများ ၂၈၂
  - ဆဲလ်ကြီးထွားပုံနှင့် ကင်ဆာဆေး၏ သက်ရောက်ပုံ ၂၈၃
  - ကင်ဆာဆေးများနှင့် ၎င်းတို့အလုပ်လုပ်ပုံ ၂၈၄
  - ရိုးရိုးနာကျင်မှုနှင့် ကင်ဆာနာကျင်မှုတို့ကို စမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံ ၂၈၆
  - ရင်သားကင်ဆာ ၂၈၉
  - နာတာရှည်ရောဂါသည်အား ကုသမှုပေးပုံ ၂၉၀
၈.၆ အရေပြားဆိုင်ရာ ၂၉၂-၃၃၁
၈.၇ အထွေထွေပုံပြဆေးပညာ
  - ကိုယ်ဝန်ဆောင်ချိန်တွင် စစ်ဆေးစမ်းသပ်မှုများ၊ ဓာတ်ခွဲစမ်းသပ်မှုများ ၃၃၂
  - အပြင်းအထန် နာမကျန်းလူနာအား စမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံ ၃၃၄
  - အရေးပေါ်ဆေးကုသဆောင်တွင် အသုံးပြုလေ့ရှိသော နာမကျန်းလူနာအခြေအနေကို ပြသော စက်မျက်နှာပြင်မှ ကိန်းဂဏန်းများ ၃၃၇
  - အဆိပ်သင့်လူနာတစ်ဦးအား စမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံ ၃၃၈
  - ဆေးတချို့နှင့် ၎င်းတို့၏ အဆိပ်သင့်လက္ခဏာများ ၃၄၂
  - ဆေးအဆိပ်သင့်လူနာအား အဆိပ်ဖြေသော နည်းစနစ်များ ၃၄၄
  - မြွေကိုက်ခံရသောလူနာအား စမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံ ၃၄၆
  - အဆိပ်ရှိမြွေများ ကမ္ဘာအနှံ့ ပျံ့နှံ့တည်ရှိပုံ ၃၄၉
  - နှင်းကိုက်ခံရသော ခြေထောက်၊ ခြေချောင်းပုံ ၃၅၀
  - အရေပြားတွင် တွေ့ရသော ပိုးဝင်လက္ခဏာများ ၃၅၁
  - မူးယစ်ဆေးအကြောတွင်း ထိုးသွင်းလူနာတွင် စမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံ ၃၅၂
  - ဇီဝဓာတုနှင့် ဇီဝရုပ်ဖြစ်ပျက်မှုဆိုင်ရာ ရောဂါများ စမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံအဆင့်ဆင့် ၃၅၆
  - အာဟာရဆိုင်ရာ စမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံအဆင့်ဆင့် ၃၅၉
  - ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးအား ရောဂါရှာဖွေစမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံအဆင့်ဆင့် ၃၆၂
  - ပီအီးတီ (PET) ပုံဖော်ဓာတ်မှန် ၃၆၅
  - သက်ကြီးလူနာအား စမ်းသပ်စစ်ဆေးပုံအဆင့်ဆင့် ၃၆၆
  - စီမီတီဒင်းအစာအိမ်ဆေးကြောင့် ရင်သားစူထွက်ခြင်း ၃၆၉
  - အသက်ကြီးလာလျှင် ခန္ဓာကိုယ်တွင်း ပြောင်းလဲမှုများ ၃၇၀
  - သေဆုံးခါနီး လူနာ၏လက္ခဏာများ ၃၇၂
  - သန္ဓေသားဖွံ့ဖြိုးမှု၊ ကြီးထွားမှုအဆင့်ဆင့် ၃၇၄
  - သန္ဓေသားလောင်း၏ပထမဆုံးရက်သတ္တပတ်ခုနစ်ရက်အကြောင်း ၃၇၆
  - နေရာလွဲမှား သန္ဓေ ၃၇၇
  - ကိုယ်ဝန်ဆောင်ချိန်တွင် သန္ဓေသားအား ထိခိုက်နိုင်ပုံ ၃၇၈
၈.၈ ဓာတ်ပုံဆေးပညာ ၃၈၀-၃၉၁

၉။ ညဏ်စမ်းစာမျက်နှာများ

၉.၁ ညဏ်စမ်းစာမျက်နှာများ ၃၉၂-၄၀၀

❑